چهره

واردات ۱۰۰ هزار خودرو تا پایان سال

امید قالیباف، سخنگوی وزارت صمت گفت: برای واردات ۲۰۰ هزار دستگاه خودرو، ظرف شش ماه آینده برنامه‌ریزی شده است که در سه ماهه باقی‌مانده تا پایان امسال ۱۰۰ هزار دستگاه و به همین تعداد هم در سه ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲ خودرو از طریق واردات تامین می‌شود.

موافقت با افزایش ۲۰ درصدی حقوق

سید احسان خاندوزی، سخنگوی اقتصادی دولت گفت: هیأت وزیران با میانگین رشد ۲۰ درصد حقوق و دستمزد کارکنان دولت برای سال ۱۴۰۲ موافقت کرد. درواقع برای کارکنانی که حقوق کمتری می‌گیرند بالاتر از ۲۰ درصد و کارکنانی که حقوق بیشتری می‌گیرند کمتر از ۲۰ درصد افزایش خواهد یافت.

درخواست افزایش قیمت بلیت هواپیما

محمد محمدی‌بخش، معاون وزیر راه و شهرسازی گفت: نرخ هواپیما براساس بند ۵ برنامه توسعه بحث شناور بودن قیمت بوده است و سال گذشته ۱۵ درصد افزایش پیدا کرد. در حال حاضر هم درخواست‌ها برای افزایش قیمت داده شده که به محض تأیید اعلام خواهیم کرد.

«جام جم» از عملکرد ۴ ماهه ابتدای بودجه امسال گزارش می‌دهد

«کسری بودجه» مهمان اقتصاد ایران

محمدحسین علی‌اکبری
گروه اقتصاد

دیروز احسان خاندوزی، سخنگوی اقتصادی دولت و وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام کرد که هفته بعد بودجه سال آینده راهی مجلس خواهد شد. با این‌که مسئولان دولت می‌گویند درآمدهای دولت در بخش‌های مالیات و نفت افزایش یافته اما بررسی عملکرد چهارماهه ابتدایی بودجه امسال نشان می‌دهد کسری بودجه تا اینجا مهمان اقتصاد ایران بوده و میل رفتن ندارد. کارشناسان بر این باورند افزایش هزینه‌های دولت در طول یک دهه گذشته و همچنین رشد اقتصادی صفر درصد در این مدت باعث کاهش قدرت خرید شده است. در این زمینه مرکز پژوهش‌های مجلس گزارشی تهیه کرده و آنچه در ادامه می‌خوانید جزئیات عملکرد بودجه در چهارماهه ابتدایی امسال در این پژوهش است.

زمانی که صحبت از بودجه به میان می‌آید برخی این پرسش در ذهن‌شان نقش می‌بندد که محاسبه آن چگونه انجام می‌شود. منابع همان بخش درآمدی و مصارف بخش هزینه است. یک خانواده را تصور کنید که سرپرست آن ماهانه با توجه به بودجه‌ای که در اختیار دارد میزان هزینه‌ها را مشخص می‌کند. در بودجه‌ریزی کشور منتها موضوع کمی متفاوت است. هزینه‌ها مشخص است و برای هزینه‌ها درآمد تعیین می‌شود. شاید یکی از عوامل کسری بودجه همین موضوع باشد.

۳۷ درصد کسری

بررسی‌ها نشان می‌دهد که به‌صورت کلی منابع محقق‌شده در چهارماهه ابتدایی سال ۲۱ درصد رقم مصوب ۱۴۰۱ و ۶۳ درصد مصوب چهارماهه اول سال است. بنابراین ۳۷ درصد منابع در این زمان تحقق نیافته است. درآمدهای مالیاتی و واگذاری اوراق مالی اسلامی در چهارماهه نخست سال بالاترین درصد تحقق یعنی ۹۵ درصد را نسبت به مقدار مصوب چهارماهه دارند.

عوارض گمرکی فقط به میزان ۲۷ درصد از رقم مصوب چهارماهه و ۹ درصد از رقم مصوب سال ۱۴۰۱ وصول شده است. یکی از مهم‌ترین دلایل این عدم تحقق، کاهش نرخ تعرفه گمرکی کالاهای وارداتی از سوی دولت در ابتدای سال ۱۴۰۱ است. عدم صدور مجوز واردات خودرو نیز بر عدم تحقق درآمدهای گمرکی مؤثر بوده است.

بیش‌برآوردی در درآمدهای نفتی

فقط ۱۳ درصد منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و ۴۰ درصد مصوب چهارماهه منابع مذکور در ۱۲۱ روز ابتدای سال محقق شده است که نشان‌دهنده بیش‌برآورد این منبع در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ است. شایان ذکر است که قیمت نفت در بازارهای جهانی در چهارماهه مذکور بسیار بالاتر از سطح فروض بودجه ۷۰ دلار بوده و لذا مشخص است که میزان صادرات از یک‌میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه پیش‌بینی‌شده در قانون بودجه فاصله زیادی داشته است.

درآمد صفر

تحقق منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی و سایر واگذاری‌ها در چهارماهه سال ۱۴۰۱ تقریبا صفر است. درواقع فقط ۵۵ میلیارد تومان از ۷۱ هزار میلیارد تومان منابعی که از محل واگذاری‌ها در قانون بودجه ۱۴۰۱ در نظر گرفته شده، محقق گردیده است. این وصولی نیز مربوط به اقساط واگذاری دوره‌های گذشته است.

پرداخت هزینه‌ها

۷۸ درصد اعتبارات هزینه‌ای (هزینه‌های جاری) مصوب بودجه در چهارماهه اول سال ۱۴۰۱ پرداخت شده است. بیشترین پرداختی دولت در چهارماهه ابتدایی سال مربوط به حقوق و مزایای مستمر کارکنان و بازنشستگان است که به ترتیب ۸۸ و ۹۶ درصد محقق شده و اعتباری بالغ بر ۲۳۸ هزار میلیارد تومان برای این موارد پرداخت شده است. پرداخت اعتبارات استانی در چهارماهه ابتدایی سال فقط ۱۱ درصد مقدار مصوب چهارماهه است. ۱۳ هزار میلیارد تومان از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی) مصوب چهارماهه سال معادل ۱۵ درصد چهاردوازدهم و ۵ درصد مصوب کل سال پرداخت شده است که بیش از ۹۰ درصد آن از محل واگذاری اسناد خزانه به پیمانکاران تأمین شده است.

این موضوع بیانگر کمبود منابع در اختیار برای پیشبرد طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای است و ضرورت اولویت‌بندی در تصویب اعتبارات این طرح‌ها و همچنین استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در تکمیل زیرساخت‌های کشور را دوچندان می‌کند. نکته مهم، تفاوت ۲۰ هزار میلیارد تومانی عملکرد چهارماهه منابع و مصارف و بیشتر بودن مصارف نسبت به منابع است که درواقع نشان‌دهنده کسری تراز بودجه دولت در چهارماهه ابتدایی سال است و بخش عمده آن با برداشت از حساب شرکت‌های دولتی پوشش داده شده است.

انتقال کسری از پارسال به امسال

اسفند سال گذشته دولت برای تسویه تنخواه‌گردان دریافت‌شده از بانک مرکزی که در ابتدای سال مذکور و دولت قبل اخذ شده بود، اقدام به دریافت مجوز از ستاد مقابله با تحریم برای برداشت از مانده حساب سازمان هدفمندی یارانه‌ها به مبلغ ۲۰ هزار میلیارد تومان و استفاده از منابع موجود در حساب شرکت‌های دولتی با مجوز هیات وزیران مبلغ ۳۶ هزار میلیارد تومان کرد. این برداشت‌ها به سال ۱۴۰۱ منتقل شد. از این رو درمجموع بار مالی به میزان ۵۶ هزار میلیارد تومان از سال مالی ۱۴۰۰ به سال مالی ۱۴۰۱ منتقل شد.

مجموع کسری بودجه

دولت اعلام کرده یک خط قرمز مشخص در اقتصاد دارد و آن هم استقراض از بانک مرکزی است. بااین‌حال بررسی‌ها نشان می‌دهد که کسری بودجه همچنان در اقتصاد ایران وجود دارد. تراز منابع و مصارف دولت در چهارماهه سال جاری با توجه به عدم تحقق کامل منابع، ۲۰ هزار میلیارد تومان کسری داشته است. این کسری از طریق ۹/۵ هزار میلیارد تومان تنخواه بانک مرکزی، ۸۰۰۰ میلیارد تومان عدم تخصیص سهم عوارض شهرداری‌ها و بهداشت از ارزش افزوده و ۲/۵ هزار میلیارد تومان ظرفیت ماده ۱۲۵ قانون محاسبات عمومی حساب سپرده وجوه تأمین شده است.

درکنار کسری موجود، به‌دلیل عدم تسویه تنخواه‌گردان در سال ۱۴۰۰ و انتقال آن به سال ۱۴۰۱، ۵۶ هزار میلیارد تومان نیز به کسری دولت در چهارماهه سال ۱۴۰۱ افزوده می‌شود که این مبلغ از طریق برداشت از ظرفیت ماده ۱۲۵ قانون محاسبات عمومی حساب سپرده وجوه تأمین شده است. بنابراین مجموعا تراز مالی دولت در این مدت ۷۶ هزار میلیارد تومان کسری دارد که تا انتهای سال باید تأمین شود. در بخش تعدیلات بانک مرکزی ۳۲/۵ هزار میلیارد تومان استفاده شده است. منظور از تعدیلات بانک مرکزی این است که بخشی از منابع حاصل از صادرات نفت سال ۱۴۰۰ بوده که در سال ۱۴۰۱ وصول شده ولی بانک مرکزی ثبت آن را به‌عنوان منابع سال ۱۴۰۰ انجام داده است. لذا در عمل دولت بخشی از تنخواه سال گذشته خود را از محل منابع حاصل از نفت تسویه و در سال جدید تنخواه دریافت کرده است.

عناوین	قانون بودجه ۱۴۰۱	مصوب چهاردوازدهم	عملکرد چهارماهه	درصد عملکرد نسبت به مقدار مصوب چهاردوازدهم (درصد)	درصد عملکرد نسبت به مقدار مصوب بودجه ۱۴۰۱ (درصد)
منابع	۱۳۹۴	۴۶۴	۲۹۴	۶۳	۲۱
درآمدهای مالیاتی	۴۵۴	۱۵۱	۱۴۳	۹۵	۳۲
درآمدهای گمرکی	۱۰۷	۳۶	۹	۲۷	۹
منابع حاصل از نفت و میعانات	۴۹۱	۱۶۴	۶۵	۴۰	۱۳
واگذاری اوراق مالی	۱۰۳	۳۴	۳۲	۹۵	۳۲
واگذاری شرکت‌های دولتی	۷۱	۲۴	۰/۵۵	۰	۰
سایر	۱۶۸	۵۵	۴۵	۷۵	۲۵
مصارف	۱۳۹۴	۴۶۴	۳۱۴	۶۸	۲۳
اعتبارات هزینه‌ای	۹۹۹	۳۳۳	۲۵۸	۷۸	۲۶
تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۶۰	۸۶	۱۳	۱۵	۵
تملک دارایی‌های مالی	۱۳۵	۴۵	۴۳	۹۵	۳۲

مکث

۳۶۰ هزار میلیارد تومان کمبود منابع

با فرض پرداخت همه هزینه‌های عمومی پیش‌بینی می‌شود دولت تا پایان سال ۱۴۰۱ برای تأمین بودجه عمومی به حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان نیاز خواهد داشت که با لحاظ بار مالی انتقال یافته از سال ۱۴۰۰ این رقم به حدود ۳۶۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد. گفتنی است که این کسری با عدم تخصیص برخی هزینه‌ها مطابق با روال سال‌های گذشته کاهش خواهد یافت. با توجه به گزارش اخیر مرکز پژوهش‌های مجلس و همچنین گزارش تفریغ بودجه سال گذشته سازمان برنامه‌وبودجه باید در زمان تدوین لایحه بودجه این موارد را لحاظ می‌کرد. کارشناسان معتقدند افزایش هزینه‌های جاری دولت باعث بروز تورم در اقتصاد ایران شده که با کنترل هزینه‌ها می‌توان از سرعت رشد گرانی کاست اما باید دید مسئولان تا چه حد حاضر هستند این موضوع را عملیاتی کنند.

بدون تیتر

- درپی طرح ادعاهایی مبنی بر این‌که «دستگاه‌های خودپرداز در ارائه پول نقد با کمبود اسکناس مواجه هستند» دبیر شورای هماهنگی بانک‌های دولتی و نیمه دولتی اعلام کرد که در شبکه بانکی و خودپردازها، مشکلی از نظر تامین نقدینگی و اسکناس وجود ندارد.
- رضا تقی‌پور، عضو شورای عالی فضای مجازی گفت: نهادهای امنیتی به محض این‌که احساس کنند شرایط امنیتی به حالت معمولی و عادی خود برگشته، می‌توانند تصمیم بگیرند که قطعی پلت‌فرم‌های خارجی همیشگی نباشد.
- مرحله نخست سود سهام عدالت سال ۱۴۰۰ امروز واریز می‌شود؛ مبلغ این سود با توجه به ارزش اولیه سهام برای هر مشمول متفاوت خواهد بود.
- امیر محمدزاده لاجوردی مدیر عامل شرکت ارتباطات زیرساخت از رکوردشکنی مجموع ترافیک داخل و خارج کشور در جریان رقابت‌های جام جهانی خبر داد.
- عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات به صاحبان کسب و کارهای فعال در فضای مجازی و کاربران آنها اطمینان داد که این وزارتخانه و سایر دستگاه‌های دارای تکلیف در این طرح، تمام تلاش خود را در اجرای هرچه بهتر و دقیق‌تر این آیین‌نامه به کار خواهند بست.
- آمارها نشان می‌دهد که درآمد مالیاتی دولت از صاحبان خودروها و همچنین خانه‌های لوکس ناچیز است، به طوری‌که این مالکان در ۸ ماه امسال جمعا کمتر از ۴۰۰ میلیارد تومان مالیات پرداخت کردند.
- میثم جعفرزاده، رئیس مرکز جهاد آبرسانی گفت: درحال حاضر طرح جهاد آبرسانی ۳۲ درصد پیشرفت فیزیکی دارد، تا فاز اول ۱۰ هزار روستا از آب شرب سالم و بهداشتی برخوردار می‌شوند و پس از اجرای فاز دوم طرح سطح برخورداری روستایی از آب شرب به بالای ۹۰ درصد خواهد رسید.

میز خبر

دولت با تسهیل شرایط تولید ارزش پول ملی را ارتقا دهد

جام جم آنلاین یک نماینده مجلس نسبت به انفعال دولت در زمینه تاثیر منفی سقوط ارزش پول ملی بر سفره‌های مردم هشدار داد.

محمدمهدی مفتح، سخنگوی کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس در گفت‌وگو با جام جم آنلاین درباره راهکارهای دولت برای کنترل افزایش نرخ دلار و طلا خاطرنشان کرد: مهم‌ترین اقدام پیش‌رو برای ساماندهی این وضعیت تقویت اقتصاد ملی و تقویت تولید داخلی است.

به گفته وی، رشد تولید باعث خواهد شد که ریشه قدرت پول ملی افزایش پیدا کند.

نماینده تویسرکان افزود: دولت باید تمهیدات لازم را بیندیشد تا جلوی کاهش ارزش پول ملی را بگیرد، چون این مسأله تاثیرات وسیعی در مجموعه اقتصاد کشور خواهد گذاشت.

وی تصریح کرد: گرانی و تورم و مسائل به‌دنبال آن در وضعیت زنگی مردم تاثیرات منفی خواهد گذاشت، بنابراین از دولت انتظار داریم تا با برنامه‌های بلندمدت، زمینه مناسبی را برای افزایش قدرت پول ملی فراهم کند.

دولت برای مهار رشد قیمت طلا فضای روانی جامعه را کنترل کند

جام جم آنلاین یک نماینده مجلس به ریشه‌یابی علل گرانی سکه و طلا در بازار پرداخت.

غلامرضا مرحبا، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی درباره راهکارهای دولت برای کنترل افزایش نرخ دلار و طلا به خبرنگار جام جم آنلاین گفت: مجموعه اقدامات انجام شده در حوزه اقتصاد و مسائل پولی باعث کاهش ارزش پول ملی ما در برابر نرخ ارزهای خارجی و فلزات گران‌قیمت شده اما با این وصف ما در بازار کمبود عرضه نداریم و در سامانه نیما چندین برابر ارز مورد نیاز ترزیق می‌شود و مشکلی در این باره وجود ندارد.

نماینده آستارا در مجلس یازدهم اضافه کرد: بخشی از مشکل ناشی از حوزه روانی است، از این جهت که ما هر سال با چندین تکانه مواجه می‌شویم و البته متولی این بخش بانک مرکزی است که باید راهکار ارائه بدهد و برای اتفاقات آینده پیش‌بینی‌های لازم را داشته باشد.

وی خاطرنشان کرد: یکی از راهکارها، کنترل بخش نقدینگی حاکم بر جامعه است. به هر صورت برخی ارزها را به‌صورت دوره‌ای از بازار جمع می‌کنند و یک نوع کمبود مصنوعی ایجاد می‌کنند.

در چنین شرایطی ما باید حکمرانی ریال و پایه‌های پولی را تقویت کنیم تا ریال توان برابری در برابر ارزهای خارجی را داشته باشد. بحث دیگر هدایت نقدینگی است و در این حوزه اوراق سپرده ارزی می‌تواند باعث جمع‌آوری نقدینگی و سوق دادن آن به سرمایه‌گذاری‌های مولد شود.

۵۰۰ سازمان

قطع گاز سازمان و مرکز دولتی و عمومی

مسلم رحمانی، مدیر هماهنگی امور گازرسانی شرکت ملی گاز ایران گفت: با فرارسیدن روزهای سرد سال و لزوم صرفه‌جویی مشترکان در مصرف گاز طبیعی، شرکت‌های گاز استانی از ابتدای آذرماه، اقدام به پایش مصرف همه سازمان‌ها، ادارات و مراکز دولتی، عمومی و... کردند که در این ارتباط، از حدود ۶۰ هزار پایش انجام‌شده تاکنون، ۶۲۹ سازمان از ورود به داخل سازمان ممانعت کردند که در صورت ادامه این روند، ضمن برخورد با دستگاه موردنظر، اسامی این دستگاه‌ها نیز اعلام خواهد شد. رحمانی تصریح کرد: در صورت مشاهده رعایت نکردن موارد مندرج در بخشنامه، اخطاریه برای اماکن زیر پوشش صادر خواهد شد که بر این اساس، تاکنون به بیش از ۴۹۴۰ سازمان یا اداره اخطار قطع برای کاهش مصرف و تنظیم دمای رفاه در ساختمان (۲۱ - ۱۸) داده شده است. وی در پایان با بیان این‌که گاز حدود ۵۰۰ سازمان در پی اخطارهای صادرشده و به‌دلیل رعایت نکردن بخشنامه‌های ابلاغی درباره مصرف بهینه گاز و تنظیم دمای اداره با دمای رفاه قطع شده است، از همه اداره‌ها، سازمان‌ها و مراکز دولتی و عمومی خواست با روشن کردن وسایل گرمایشی یک ساعت پیش از آغاز کار و خاموش کردن آنها یک ساعت پیش از پایان کار، خاموش کردن وسایل گرمایشی در روزهای تعطیل برای ساختمان‌هایی که سیستم حرارت مرکزی ندارند، اقدام کنند.

۴۲/۷ درصد

رشد جابه‌جایی مسافران دریایی

علی‌اکبر صفایی در نشست خبری درباره اقدامات سازمان بنادر در راستای توسعه بندر چابهار توضیح داد: بندر چابهار از ابتدای دولت یکی از خواسته‌های جدی بوده که ما در سازمان بنادر این موضوع را پیگیری کردیم، وزیر کشتیرانی، بنادر و آبراه‌های هند هم یک سفر دوروزه به چابهار داشتند و از بندر چابهار بازدید کردند و ما پیگیر این بودیم که باید قرارداد بلندمدت با هند بسته شود. وزیر هند هم نگاه خوبی به بندر چابهار داشته و از این رو کارگروهی تشکیل شد که عمدتا نقاط اختلاف را بررسی کردیم و هفته آتی هم تیم ما به هند اعزام خواهد شد که بتوانیم قرارداد را با هندی‌ها تعیین تکلیف کنیم.

معاون وزیر راه و شهرسازی درباره عملکرد سازمان بنادر و دریانوردی بیان کرد: کل عملکرد تخلیه و بارگیری کلیه کالاها اعم از نفتی و غیرنفتی از یک فروردین ۱۴۰۱ تا ۲۷ آذر ۱۴۰۱، ۱۵۶ میلیون و ۷۱۴ هزار تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۵/۷ درصد رشد داشتیم؛ تخلیه و بارگیری کانتینری یک میلیون و ۸۳۵ هزار TEU بوده و عملیات کانتینری ۸/۴ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد داشته؛ تعداد شناورهای ورودی به کلیه بنادر کشور به غیر از شناور سنتی، ۵۶ هزار و ۸۳۴ فروند بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۶/۱ درصد داشتیم؛ جابه‌جایی مسافر دریایی هم ۱۱ میلیون و ۹۷۶ هزار نفر بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۴۲/۷ درصد رشد داشته است.

۲۷ هزار تن

صادرات تخم‌مرغ در ۹ ماهه ۱۴۰۱

محمد مرادی، مدیرعامل اتحادیه مرکزی مرغداران میهن با اشاره به این‌که هیچ کمبودی تا پایان سال نداریم و شرایط پایدار است، گفت: پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال میزان تولید تخم‌مرغ در کشور در سال ۱۴۰۱ به یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن برسد. این در حالی است که سال گذشته یک میلیون و ۱۲۰ هزار تن تخم‌مرغ در کشور تولید شد.

مرادی همچنین درخصوص قیمت تخم‌مرغ نیز گفت: قیمت‌تمام شده هر کیلو تخم‌مرغ در مرغداری‌ها حدود ۴۹ هزار تومان است. بعد از مردمی‌سازی یارانه‌های تولیدکنندگان همراه دولت شدند و دولت نیز قیمت ۳۵ هزار تومان را به ازای هر کیلو برای تخم‌مرغ به صورت موقت تعیین کرد. قرار بود این قیمت شهریورماه اصلاح شود و واقعی‌سازی صورت بگیرد که متاسفانه این اتفاق نیفتاد. وی تصریح کرد: امروز تخم‌مرغ در مرغداری‌ها با قیمت ۳۹ تا ۴۰ هزار تومان خرید و فروش می‌شود که ۱۰ هزار تومان کمتر از قیمت تمام شده است. وی در ادامه به آمار صادرات تخم‌مرغ نیز اشاره کرد و گفت: از ابتدای سال تاکنون یعنی در این ۹ ماه ۲۷ هزار تن تخم‌مرغ صادر شده است. یعنی به طور میانگین ۳۰۰۰ تن در ماه تخم‌مرغ صادر شده که عدد زیادی نیست، زیرا ما در سال ۱۳۹۴ رکورد صادرات را زده بودیم و به ۹۴ هزار تن هم رسیدیم. البته این نکته نیز حائز اهمیت است که رقیب قدرتمندی مانند ترکیه وجود دارد.